

Az országos Ábel Jenő latin verseny első fordulójának szövege

A *minores* kategória tétele

(2003. február 14. 10-13^h)

Nagy Károly az iskolában

Nagy Károly (élt Kr. u. 742–814) frank király, majd (800-tól) római császár nevéhez nemcsak a Frank Birodalom naggyá tétele fűződik: uralkodása alatt hatalmas kulturális fellendülés kezdődött. Érthető tehát, hogy nagy gondot fordított azoknak a fiataloknak a neveltetésére, akiknek szerepet szánt az állam és az egyház irányításában, olykor személyesen is ellenőrizve előrehaladásukat.

Carolus Magnus discipulos ad se vocavit, ut epistulas et carmina eorum aspiceret. Pueri ignobiles scripta excellentia obtulerunt¹, nobiles autem admodum mendosa² praesentaverunt. Tunc Carolus industrios ad dextram segregavit, et dixit eis: “Multas gratias habete³, filii! Nunc ergo studete ad perfectum attingere⁴, et semper honorabiles⁵ eritis in oculis meis!”

Deinde ad sinistros versus⁶ magna cum severitate vultum contorsit⁷, et haec terribilia verba tonuit⁸ in illos: “Vos nobiles, vos formosi, litterarum studia neglexistis, et luxuriae, lusui, inertiae indulgistis⁹! Non ego magni pendo¹⁰ nobilitatem et pulchritudinem vestram: nisi cito neglegentiam studio vigilantanti recuperaveritis¹¹, apud¹² Carolum numquam boni aliquid¹³ acquiretis¹⁴!”

¹ *offero, offerre, obtuli, oblati* : átnyújt, átad

² *mendosa* ti. *scripta*

³ *gratias habere* : itt: elismerésben részesülni, vkinek az elismerését fogadni

⁴ *ad perfectum attingo* 3 : eléri a tökéletességet

⁵ *honorabilis* 2 : elismerésre méltó

⁶ *versus*: (vki felé) fordulva

⁷ *vultum contorqueo* 2 : összehúzza a szemöldökét, szigorú arcot vág

⁸ *tono* 1 *tonui* : (menny)dörög vkire, mennydörgő hangon beszél vkihez (*in* + acc.)

⁹ *indulgeo* 2 *indulsi, indultus* : hódol, átadja magát vminek (dat.)

¹⁰ *magni pendo* 3 : nagyra becsül, sokat ad rá

¹¹ *recupero* 1, *-avi, -atum* : itt: jóvátesz

¹² *apud* + acc. : -nál, -nél (ti. vki udvarában)

¹³ *numquam boni aliquid* : „soha semmi jót”

¹⁴ *acquirō* 3 : szerez, kap